**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра громадського здоров'я та нутриціології

**ЗАТВЕРДЖУЮ**
Декан факультету
_____ Лариса БАЛЬ-ПРИЛИПКО
"4" червня 2026 р.

**СХВАЛЕНО**
на засіданні кафедри громадського здоров'я та нутриціології
Протокол № 10 від "2" червня 2026 р.
Завідувач кафедри
_____Олег ШВЕЦЬ

**РОЗГЛЯНУТО**
Гарант ОП "Нутриціологія здорового харчування"
_____Олег ШВЕЦЬ

# РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

## Детермінанти здоров'я та основи профілактики

Галузь знань І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення»
Спеціальність І9 «Громадське здоров'я»
Освітня програма Нутриціологія здорового харчування
Факультет харчових наук, нутриціології та управління якістю
Розробники: Швець Олег Віталійович, завідувач кафедри громадського здоров'я та нутриціології, к.мед.н., професор, Балашов Костянтин В'ячеславович, старший викладач кафедри громадського здоров'я та нутриціології, д-р філософії (медицина)

Київ – 2026 р.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра громадського здоров’я та нутриціології

**ЗАТВЕРДЖЕНО**
Факультет харчових наук, нутриціології
та управління якістю
“4” червня 2026 р.

# РОБОЧА ПРОГРАМА
# НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Детермінанти здоров'я та основи профілактики

Галузь знань І «Охорона здоров’я та соціальне забезпечення»
Спеціальність І9 «Громадське здоров’я»
Освітня програма Нутриціологія здорового харчування
Факультет харчових наук, нутриціології та управління якістю
Розробники: Швець Олег Віталійович, завідувач кафедри громадського здоров’я та нутриціології, к.мед.н., професор, Балашов Костянтин В’ячеславович, старший викладач кафедри громадського здоров’я та нутриціології, д-р філософії (медицина)

Київ – 2026 р.

## Опис навчальної дисципліни «Детермінанти здоров'я та основи профілактики»

*Дисципліна «Детермінанти здоров'я та основи профілактики» формує у студентів цілісне уявлення про закономірності формування, збереження та зміцнення здоров'я населення, а також про роль суспільства, держави та системи охорони здоров'я у цьому процесі. Особлива увага приділяється вивченню основних соціальних, економічних, поведінкових та екологічних детермінант здоров'я, а також методам оцінки стану здоров'я громад і розробці ефективних інтервенцій. Студенти опановують підходи до профілактики захворювань, просування здорового способу життя і зменшення нерівностей у сфері здоров'я на рівні населення.*

| **Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь** | | |
|---|---|---|
| Освітній ступінь | Бакалавр | |
| Спеціальність | І9 «Громадське здоров'я» | |
| Освітня програма | Нутриціологія здорового харчування | |
| **Характеристика навчальної дисципліни** | | |
| Вид | обов'язкова | |
| Загальна кількість годин | 120 | |
| Кількість кредитів ECTS | 4 | |
| Кількість змістових модулів | 2 | |
| Курсовий проєкт / робота (за наявності) | - | |
| Форма контролю | екзамен | |
| **Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти** | | |
| | Форма здобуття вищої освіти | |
| | денна | заочна |
| Курс (рік підготовки) | 1 | |
| Семестр | 1 | |
| Лекційні заняття | *30 год.* | *год.* |
| Практичні, семінарські заняття | *0 год.* | *год.* |
| Лабораторні заняття | *0 год.* | *год.* |
| Самостійна робота | *90 год.* | *год.* |
| Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти | *2 год.* | |

**1.** Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

***Мета:*** сформувати комплексні компетенції щодо збереження і покращення здоров'я населення, а також вміння застосовувати набуті знання у сфері охорони здоров'я на рівні спільнот, закладів охорони здоров'я, органів влади та громадських організацій.

***Перелік освітніх компонент, які передують вивченню навчальної дисципліни*** *(за їх наявності): немає*

***Набуття компетентностей:***

інтегральна компетентність (ІК): здатність комплексно аналізувати стан громадського здоров'я, критично оцінювати джерела інформації, презентувати результати досліджень і рішень різним цільовим групам, розуміти стратегії зміцнення здоров'я та профілактики захворювань на рівні популяцій.

загальні компетентності (ЗК): здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; усно та письмово спілкуватися державною мовою; вчитися і оволодівати сучасними знаннями; шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел; здійснювати міжособистісну комунікацію та приймати обґрунтовані рішення.

спеціальні (фахові) компетентності (СК): розуміння детермінант здоров'я населення (соціальних, економічних, екологічних, поведінкових), знання системи рівнів профілактики та їх застосування, здатність до розробки, впровадження та оцінки ефективності заходів у сфері громадського здоров'я з урахуванням потреб різних груп населення

***Програмні результати навчання (ПРН***): ПРН 1. Володіти категоріальним та методологічним апаратом сфери громадського здоров'я, використовувати відповідні методи та інструменти у професійній діяльності. ПРН 2. Критично осмислювати факти, аналізувати та узагальнювати інформацію у професійній сфері. ПРН 9. Планувати і здійснювати прикладні дослідження у сфері громадського здоров'я, аналізувати їх результати, обґрунтовувати висновки. ПРН 11. Розуміти принципи розробки та впровадження, планувати та здійснювати заходи з профілактики (первинної, вторинної та третинної) захворювань, а також заходи спрямовані на захист та зміцнення здоров'я населення. ПРН 12. Розуміти принципи розробки та використовувати у професійній діяльності системи моніторингу і оцінки ефективності інтервенцій, програм та політик в громадському здоров'ї. ПРН 13. Брати участь у розробці стратегій, політик та заходів з громадського здоров'я, здійснювати ефективну комунікацію у сфері громадського здоров'я з використанням різних каналів та технік комунікації з метою донесення ідей, рішень та власного досвіду до фахівців і нефахівців. ПРН16 Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів не доброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

**2.** Програма та структура навчальної дисципліни

| **Назви змістових модулів і тем** | **Кількість годин** | | | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | **денна форма** | | | | | | | **заочна форма** | | | | | |
| | тижні | усього | у тому числі | | | | | усього | у тому числі | | | | |
| | | | л | п | лаб | інд | с.р. | | л | п | лаб | інд | с.р. |
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 |
| Модуль 1. ***Основи громадського здоров'я*** | | | | | | | | | | | | | |
| Тема 1. Громадське здоров'я: історія розвитку та оперативні функції | 1-3 | 21 | 6 | | | | 22 | | | | | | |
| Тема 2. Показники здоров'я населення. | 4-7 | 23 | 8 | | | | 24 | | | | | | |

| | | | | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Джерела інформації про показники здоров'я населення | | | | | | | | | | | | | |
| Разом за модулем 1 | | | 14 | | | | 46 | | | | | | |
| | | | | | | | | | | | | | |
| Модуль 2. ***Основні групи захворювань та їхні детермінанти*** | | | | | | | | | | | | | |
| Тема 3. Демографічні, метаболічні, поведінкові та соціальні детермінанти захворювань | 8-11 | 23 | 8 | | | | 22 | | | | | | |
| Тема 4. Комунікація | 12-15 | 23 | 8 | | | | 22 | | | | | | |
| Разом за модулем 1 | | | 16 | | | | 44 | | | | | | |
| ***Усього годин*** | | | 30 | | | | 90 | | | | | | |
| Курсовий проєкт (робота) з _____ _____ ***(якщо є в навчальному плані)*** | | | - | - | - | | - | | - | - | - | | - |
| ***Усього годин*** | | | | | | | | | | | | | |

**3.** Теми лекцій

| № з/п | Назва теми | Кількість годин |
|---|---|---|
| 1 | **Тема 1.** Громадське здоров'я: вступ. Мета, завдання та історія розвитку | 2 |
| 2 | **Тема 2.** Оперативні функції громадського здоров'я | 4 |
| 3 | Тема 3. Показники здоров'я популяції | 4 |
| 4 | Тема 4. Джерела статистичної інформації про здоров'я населення | 4 |
| 5 | Тема 5. Детермінанти виникнення основних причин захворюваності та смертності населення України | 4 |
| 6 | Тема 6. Профілактика неінфекційних захворювань | 4 |
| 7 | Тема 7. Комунікація з населенням: мета, завдання, виклики | 4 |
| 8 | Тема 8. Інформаційні засоби профілактики захворювань | 4 |
| | | |

**4.** Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

| № з/п | Назва теми | Кількість годин |
|---|---|---|
| 1 | | |
| | | |

**5.** Теми самостійної роботи

| № з/п | Назва теми | Кількість годин |
|---|---|---|
| 1 | Історія виникнення та оперативні функції громадського здоров'я | 22 |
| 2 | Соціальні та поведінкові детермінанти здоров'я | 24 |
| 3 | Підходи до забезпечення здоров'я населення | 22 |
| 4 | Шляхи реагування на надзвичайні ситуації | 22 |
| ... | | |

**6.** Методи та засоби діагностики результатів навчання:
*(вибрати необхідне чи доповнити)*

- усне або письмове опитування;
- тестування;
- захист практичних робіт, проєктів.

***7.*** Методи навчання *(вибрати необхідне чи доповнити):*

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- метод проєктного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебатів;
- метод командної роботи, мозкового штурму.

**8.** Оцінювання результатів навчання.

**Оцінюють знання здобувача вищої освіти за 100-бальною шкалою, яку переводить у національну оцінку згідно з чинним «Положенням про екзамени та заліки у НУБіП України».**

### 8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

| Вид навчальної діяльності | Результати навчання | Оцінювання |
|---|---|---|
| Модуль 1. | | |
| Самостійна робота 1. Історія виникнення та оперативні функції громадського здоров'я | **Знати:** Основні поняття громадського здоров'я, його мету, завдання та ключові напрями; історичні етапи становлення громадського здоров'я в світі та в Україні. Основні оперативні функції громадського здоров'я за міжнародною класифікацією (моніторинг, оцінка, просування здоров'я, профілактика тощо), приклади їх реалізації. | **35** |
| Самостійна робота 2. Соціальні та поведінкові детермінанти здоров'я | **Знати:** Ключові показники здоров'я населення | **35** |

| | | |
|---|---|---|
| | (тривалість життя, DALY, смертність, захворюваність). Основні онлайн-бази даних статистичної інформації про здоров'я | |
| Модульна контрольна робота 1. | | **30** |
| Модуль 2. | | |
| Самостійна робота 3. Підходи до забезпечення здоров'я населення | **Знати:** Основні фактори ризику виникнення неінфекційних захворювань та методи впливу на їх поширеність. Фактори ризику та підходи до профілактики захворювань серцево-судинної системи, цукрового діабету, онкологічних захворювань, хронічні респіраторних захворювань, підтримки психічного благополуччя населення | **35** |
| Самостійна робота 4. Шляхи реагування на надзвичайні ситуації | **Знати**: Основи ефективної комунікації у сфері охорони здоров'я; методи адвокації, формати взаємодії з органами влади та громадськістю для просування здоров'я. Основні групи неінфекційних захворювань (серцево-судинні, цукровий діабет, рак, хронічні респіраторні хвороби); фактори ризику та підходи до профілактики. | **35** |
| Модульна контрольна робота 2. | | **30** |
| **Разом за модулем 1** | | **100** |
| **Разом за модулем 2** | | **100** |
| **Навчальна робота** | | **$М_1$*0,7 ≤ 70** |
| **Екзамен/залік** | | **30** |
| **Разом за курс** | | **(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100** |
| **Курсовий проєкт/робота (за наявності)** | | **0** |

## 8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

| Рейтинг здобувача вищої освіти, бали | Оцінка за національною системою (екзамени/заліки) |
|---|---|
| 90-100 | відмінно |
| 74-89 | добре |
| 60-73 | задовільно |
| 0-59 | незадовільно |

## 8.3. Політика оцінювання

| | |
|---|---|
| **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** | Роботи, які здаються із порушенням термінів їх здачі без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається виключно із дозволу лектора за наявності поважних причин: лікарняний тощо. |
| **Політика щодо академічної доброчесності:** | Списування з будь якого джерела чи пристрою під час контрольних робіт, екзаменів, виконання тестів тощо заборонено. Реферати повинні мати відповідні посилання на використану літературу та список використаних джерел. |
| **Політика щодо відвідування:** | Відвідування усіх видів занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн форматі виключно за погодженням із деканом факультету). |

**9.** Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - *https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=5565*);
- покликання на цифрові освітні ресурси;
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти;
- програма навчальної (виробничої) практики навчальної дисципліни (якщо її передбачено навчальним планом).

**10.** Рекомендовані джерела інформації


1. Громадське здоров'я: підручник / Грузєва Т. С., Лехан В. М., Огнєв В. А. та ін.; за заг.ред. Т. С. Грузєвої. Вінниця: Нова Книга, 2023. – 616 с.
2. Boulton ML, Wallace RB. eds. Maxcy-Rosenau-Last Public Health & Preventive Medicine, 16e. McGraw Hill; 2022.
3. Електронний курс «Діалог та медіація: Шлях до порозуміння» https://prometheus.org.ua/prometheus-free/mediacia-dialog/
4. Електронний курс «Зміна поведінки щодо здоров'я: Від доказів до дій» https://www.coursera.org/learn/health-behavior-change
5. Електронний курс «Стенфордський вступ до питань харчування та здоров'я» https://www.coursera.org/learn/food-and-health
6. Електронний курс «Профілактика та контроль неінфекційних захворювань» https://courses.phc.org.ua/courses/course-v1:PHC+118+2023/about
7. Електронний курс «Як ефективно вибудовувати спілкування з пацієнтами» https://academy.nszu.gov.ua/enrol/index.php?id=101
8. Електронний курс «Ефективні комунікації закладів охорони здоров'я» https://academy.nszu.gov.ua/enrol/index.php?id=198

9. Overview of preventive care in adults https://www.uptodate.com/contents/overview-of-preventive-care-in-adults
10. World Health Organization (2020) WHO guidelines on physical activity and sedentary behaviour https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/336656/9789240015128-eng.pdf